

На основу члана 26. ст. 1. и 2. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник РС”, број 111/21),

Републичка изборна комисија, на седници одржаној 3. децембра 2021. године, усвојила је

О Д Л У К У

о утврђивању текста Информације о Акту о промени Устава Републике Србије

1. Овом одлуком утврђује се текст Информације о Акту о промени Устава Републике Србије о чијем се потврђивању грађани изјашњавају на републичком референдуму расписаном за 16. јануар 2022. године, а који гласи:

„1) Акт о промени Устава искључиво се односи на правосуђе и њиме се не мењају други делови Устава

Актом о промени Устава мењају се уставне одредбе о уређењу судова и јавних тужилаштава (чл. 142-165. Устава). Имајући у виду да постоји међузависност између ових одредаба и других одредаба Устава, измењени су и члан 4. Устава који утврђује начело поделе власти, члан 99. Устава (Надлежности Народне скупштине), члан 105. Устава (Начин одлучивања у Народној скупштини), члана 172. Устава (Састав Уставног суда. Избор и именовање судија Уставног суда).

У складу са прописаним поступком за измену Устава грађани се на референдуму изјашњавају искључиво на одредбе садржане у Акту о промени Устава, док друге одредбе Устава нису предмет референдума.

2) Предвиђају се додатне уставне гаранције независности судства и судија

У систему поделе власти на законодавну, извршну и судску, судска власт је независна. Однос три гране власти заснива се на међусобном проверавању и равнотежи, што значи да ни судска власт не може бити издвојена из система и одговорна самој себи. Судска власт припада судовима који су независни, а њихову одлуку може преиспитивати само надлежни суд у законом прописаном поступку, као и Уставни суд у поступку по уставној жалби. Судија је независан, а забрањен је сваки непримерени утицај на судију у вршењу судијске функције.

3) Гарантује се сталност судијске функције

У систему у којем се судије бирају на одређени временски период (могућност реизбора) може се поставити питање независности судија. Зато је предвиђено укидање првог избора судија на три године. Судијска функција траје од избора за судију док судија не наврши радни век. Разлози да судији пре времена престане функција одређени су у Уставу, што значи да се законом не могу прописивати други разлози за престанак судијске функције. Одлуку о престанку судијске функције доноси орган који и бира судије – Високи савет судства.

4) Највиши суд у Републици Србији је Врховни суд

Предвиђена је промена назива највишег суда у Републици Србији уместо садашњег назива – Врховни касациони суд. Назив Врховни суд, који се предвиђа, у складу је са правном традицијом Србије, као и са надлежностима које традиционално има највиши суд у држави.

5) Судије, председника Врховног суда и председнике судова бира Високи савет судства

Према важећим уставним одредбама, први избор судија врши Народна скупштина на предлог Високог савета судства. Предложеним решењем у Акту о промени Устава Републике Србије укида се избор судија у Народној скупштини и предвиђа се избор судија искључиво од стране Високог савета судства. Овај орган чини 11 чланова од којих су шест судија које бирају судије, четири истакнута правника које бира Народна скупштина и председник Врховног суда, који представља судску

власт у целини. Представници извршне и законодавне власти више не учествују у избору судија. Председника Врховног суда и председнике судова, које према важећим уставним одредбама, бира Народна скупштина, убудуће ће бирати Високи савет судства.

За чланове Високог савета судства из реда истакнутих правника могу бити изабрана лица са најмање десет година искуства у правној струци, који не могу бити чланови политичке странке и морају бити достојни ове функције. Њих бира Народна скупштина после спроведеног јавног конкурса.

6) Организационе промене обезбеђују самосталност и одговорност јавног тужилаштва

Функцију јавног тужилаштва врше Врховни јавни тужилац, главни јавни тужиоци и јавни тужиоци. Главни јавни тужиоци вршиће функцију садашњих јавних тужилаца, а заменици јавних тужилаца постаће јавни тужиоци, који врше функцију јавног тужилаштва заједно са главним јавним тужиоцима. Предвиђеном променом обезбеђује се већа самосталност и одговорност носилаца јавнотужилачке функције. У складу са називом највишег суда у Републици Србији промењен је назив највишег јавног тужилаштва у Врховно јавно тужилаштво, којим руководи Врховни јавни тужилац.

7) Главне јавне тужиоце и јавне тужиоце бира Високи савет тужилаштва

Главне јавне тужиоце и јавне тужиоце бира Високи савет тужилаштва. За разлику од важећих уставних одредаба, главне јавне тужиоце више неће предлагати Влада, нити бирати Народна скупштина. Врховног јавног тужиоца у Републици Србији и даље бира Народна скупштина, али на предлог Високог савета тужилаштва, после спроведеног јавног конкурса.

Високи савет тужилаштва је самосталан државни орган који обезбеђује и јемчи самосталност јавног тужилаштва, Врховног јавног тужиоца, главних јавних тужилаца и јавних тужилаца. Овај орган чини 11 чланова од којих су пет јавни тужиоци које бирају главни јавни тужиоци и јавни тужиоци, четири истакнута правника које бира Народна скупштина, Врховни јавни тужилац и министар надлежан за правосуђе. Предвиђено је ограничење за министра надлежног за правосуђе да не може да гласа у поступку утврђивања дисциплинске одговорности јавних тужилаца.

8) Циљ промене Устава

Доношење Акта о промени Устава има за циљ обезбеђивање веће независности, ефикасности и одговорности судства, веће самосталности и одговорности јавног тужилаштва, бољу заштиту права грађана и јачање владавине права.“

2. Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“, на веб презентацији Републичке изборне комисије и у медијима и доставити грађанима који имају право изјашњавања на републичком референдуму ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије, на адресу пребивалишта.

02 Број: 014-125/21

У Београду, 3. децембра 2021. године

РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

ПРЕДСЕДНИК
Владимир Димитријевић